

Istungidokument

B9-0162/2022

16.3.2022

RESOLUTSIOONI ETTEPANEK

nõukogu ja komisjoni avalduste alusel

vastavalt kodukorra artikli 132 lõikele 2

kiireloomulise vajaduse kohta võtta seoses Venemaa sissetungiga Ukrainasse vastu ELi tegevuskava toiduga kindlustatuse tagamiseks ELis ja väljaspool seda
(2022/2593(RSP))

Herbert Dorfmann, Siegfried Mureşan,
fraktsiooni PPE nimel

B9-0162/2022

Euroopa Parlamendi resolutsioon kiireloomulise vajaduse kohta võtta seoses Venemaa sissetungiga Ukrainasse vastu ELi tegevuskava toiduga kindlustatuse tagamiseks ELis ja väljaspool seda (2022/2593(RSP))

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse oma varasemaid resolutsioone Venemaa ja Ukraina kohta,
 - võttes arvesse Euroopa Parlamendi juhtkonna 16. ja 24. veebruari 2022. aasta avaldusi Ukraina kohta,
 - võttes arvesse Euroopa Ülemkogu eesistuja ja Euroopa Komisjoni presidendi 24. veebruari 2022. aasta avaldusi Venemaa-poolse enneolematu ja provotseerimata sõjalise agressiooni kohta Ukrainas,
 - võttes arvesse Euroopa Ülemkogu 24. veebruari 2022. aasta järeldusi,
 - võttes arvesse oma 1. märtsi 2022. aasta resolutsiooni Ukraina vastu suunatud Venemaa agressiooni kohta,¹
 - võttes arvesse ÜRO Peaassamblee 2. märtsi 2022. aasta resolutsiooni, mis käsitleb Ukraina vastu suunatud agressiooni,
 - võttes arvesse 10. ja 11. märtsil 2022 toimunud ELi riigipeade ja valitsusjuhtide mitteametlikul kohtumisel vastu võetud Versailles' deklaratsiooni,
 - võttes arvesse komisjoni 12. novembri 2021. aasta teatist, mis käsitleb hädaolukorrakava, et tagada kriisi ajal toiduainetega varustamine ja toiduga kindlustatus (COM(2021)0689),
 - võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklit 39,
 - võttes arvesse kodukorra artikli 132 lõiget 2,
- A. arvestades, et Venemaa Föderatsioon alustas 24. veebruaril 2022 provotseerimata ja põhjendamatut sissetungi Ukrainasse;
- B. arvestades, et Euroopa Liidu Nõukogu on vastu võtnud esimesed Venemaa-vastased sanktsioonid, sealhulgas sihipärased individuaalsed sanktsioonid, majandus- ja finantssanktsioonid ning kaubanduspiirangud, ning jätkab täiendavate sanktsioonide ettevalmistamist tihedas koostöös Atlandi-üleste liitlaste ja teiste sarnaselt meelestatud rahvusvaheliste partneritega;
- C. arvestades, et Ukraina tsiviiltaristu, sh Musta mere sadamate kahjustused on sellised, et

¹ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2022)0052.

merekaubandus on täielikult blokeeritud ning ülioluliste põllumajandussaaduste eksport maailma eri piirkondadesse, sh Euroopa Liitu on võimatu;

- D. arvestades, et sõda Ukrainas on toonud kaasa õlipressimise lõpetamise ja mõnedele põllukultuuridele ekspordipiirangute kehtestamise, lisaks takistab see kaupade ning eelkõige toiduainete, sööda ja muude põllumajandustoodete liikumist Ukrainas, põhjustades riigis märkimisväärset toidunappust ja ekspordivarude puudumist;
- E. arvestades, et Venemaa Föderatsioon ja Ukraina on maailma ühed tähtsamad põllumajandusliku tooraine tootjad; arvestades, et need kaks riiki toodavad koos ligikaudu 30 % maailma nisust;
- F. arvestades, et ÜRO Toidu- ja Põllumajandusorganisatsiooni (FAO) andmetel kuulusid Venemaa Föderatsioon, Ukraina või mõlemad korraga 2021. aastal maailma kolme suurima nisu-, maisi-, rapsi-, päevaliliseemne- ja päevalilleõlieksportija sekka, lisaks oli Venemaa Föderatsioon maailma suurim lämmastikväetiste eksportija ning tähtsuselt teine kaalium- ja fosforväetiste tarnija;
- G. arvestades, et FAO hinnangul võivad mõlema riigi teravilja ja päevaliliseemnete ekspordi ootamatust ja järsust vähenemisest tingitud ülemaailmsed tarneprobleemid muuta toidu ja sööda hinnad rahvusvahelisel tasandil väga kõrgeks, ehkki need on praegugi kõrged;
- H. arvestades, et EL küll impordib nisu, aga ka ekspordib seda – eelkõige Lähis-Ida ja Põhja-Aafrika riikidesse, kuhu seda saadetakse igal aastal ligikaudu 6 miljonit tonni;
- I. arvestades, et FAO simulatsioonid näitavad, et kui toidu eksport Ukrainast ja Venemaa Föderatsioonist konfliktile tulemusel järsku ja kauaks väheneb, võib alatoitumuse all kannatavate inimeste arv maailmas 2022. ja 2023. aastal järsult kasvada;
- J. arvestades, et Euroopa Liidu ja liikmesriikide jaoks on esmatähtis tagada toiduga kindlustatus ja toidu kättesaadavus kõigile; arvestades, et Euroopa Liidul on ka rahvusvahelise toiduga kindlustatuse tagamisel oluline roll, eriti mis puudutab Vahemere piirkonna riike;
- K. arvestades, et lisaks sellele, et EL peab muutuma sõltumatumaks sellistes strateegilistes valdkondades nagu kaitse ja energiavarustus, peab ta suutma igal ajal tagada ka toiduga kindlustatuse ning see eeldab tootmisvõimsuse tõstmist suurel määral impordist sõltuvates sektorites; arvestades, et käesolev kriis tõestab, et toiduga kindlustatust ei saa pidada enesestmõistetavaks; arvestades, et Euroopa toidutootmist tuleks käsitleda strateegiliselt olulise sektorina;
- L. arvestades, et Euroopa Liit rajaneb solidaarsusel ning kui kohe midagi ette ei võeta, kannatavad kõige raskemini kõige haavatavamad;
- M. arvestades, et kriis mõjutab põllumajandus- ja toidutootmissektorit nii otseselt kui ka kaudselt – otseselt kaubavahetuse katkemise tõttu Venemaa ja Ukrainaga ning kaudselt hindade ja tootmiskulude kõikumise pärast;
- N. arvestades, et COVID-19 pandeemiast tingitud majanduskriisi valguses püüab Euroopa

Liit strateegilisi väärtusahelaid, sh põllumajandus- ja toidutootmisahelaid tugevdada; arvestades, et Euroopas tuleb ergutada põllumajanduslike toorainete tootmist, et tagada kriisi ajal põllumajandus- ja toidutootmissektori tarneahelate kindlus;

- O. arvestades, et energia, kütuse, tooraine ja põllumajandustoodete hinnatõus avaldab põllumajandus- ja toidutootmissektorile tugevat mõju, suurendades märkimisväärselt tootmiskulusid ning ohustades seeläbi tootmise järjepidevust ja põhjustades võimalikke tarneahela häireid; arvestades, et Venemaa teatas 4. märtsil 2022, et lõpetab Ukrainasse tungimise järel mineraalväetiste ekspordi;
 - P. arvestades, et väetiste tooraine hinnad ei ole kunagi olnud nii kõrged kui praegu; arvestades, et töödeldud sõnniku kasutamine võib aidata põllumeestel väetisekulusid ohjata;
 - Q. arvestades, et toiduga kindlustatuse eeltingimuseks on Euroopa ühtse turu korralik toimimine; arvestades, et Ungari valitsus keelas Venemaa sissetungi tõttu Ukrainasse hiljuti kogu teraviljaekspordi, kuid see on vastuolus nii aluslepingust tulenevate kohustuste kui ka ELi solidaarsuse põhimõttega;
 - R. arvestades, et loomasöödavarude ammendumine mõjutab paljusid loomakasvatuseettevõtteid väga tõsiselt;
 - S. arvestades, et põllumajandus- ja toidutootmissektor ei ole veel COVID-19 pandeemiaga seotud kriisist taastunud ning see mõjutas eriti rängalt sea- ja linnulihatootjaid;
 - T. arvestades, et strateegia „Talust taldrikule“ eesmärkide, nt jätkusuutliku tootmise, levitamise ja tarbimise saavutamise vähendamaks Euroopa Liidus lähiaastatel haritava maa tootlikkust; arvestades, et Euroopa Liidu toiduga kindlustatus on tulevikus otseselt seotud strateegia „Talust taldrikule“ ja rohelise kokkuleppe eesmärkidega; arvestades, et need eesmärgid ei tohi suurendada meie sõltuvust kolmandatest riikidest pärit impordist, mis ohustaks meie toiduga kindlustatust;
 - U. arvestades, et uute bioloogiliste taimekaitsevahendite ja valgupõhiste kahjuritõrjelahenduste väljatöötamine võib parandada põllukultuuride vastupidavust ja saagikust ning need võivad täiendada või asendada põllumajanduslikke keemiatooteid;
1. mõistab kõige karmimalt hukka Venemaa Föderatsiooni ebaseadusliku, provotseerimata ja õigustamatu sõjalise agressiooni Ukraina vastu ja sissetungi Ukrainasse, samuti Valgevene osalemise selles agressioonis;
 2. nõuab, et Venemaa Föderatsioon lõpetaks viivitamata igasuguse sõjalise tegevuse Ukrainas, viiks tingimusteta välja kõik sõjalised ja poolsõjalised jõud ja sõjalise varustuse kogu Ukraina rahvusvaheliselt tunnustatud territooriumilt ning austaks täielikult Ukraina territoriaalset terviklikkust, suveräänsust ja sõltumatust tema rahvusvaheliselt tunnustatud piirides;
 3. väljendab jagamatut solidaarsust Ukraina rahvaga, kel on tulnud oma riigis juba kaheksa aastat sõda taluda, ning mõistab kõige karmimalt hukka Venemaa tegevuse Ukraina vastu;

4. väljendab lohutamatu kurbust Venemaa agressiooni põhjustatud traagiliste inimohvrite ja -kannatuste pärast ning rõhutab, et rünnakud tsiviilelanike ja -taristu vastu ning valimatud rünnakud on rahvusvahelise humanitaarõiguse kohaselt keelatud ja kujutavad endast seetõttu sõjakuritegusid;
5. väljendab heameelt selle üle, et nõukogu võttis kiiresti vastu sanktsioonid, mille eesmärk on veenda Venemaa Föderatsiooni lõpetama rünnakud Ukraina vastu; rõhutab siiski, et võttes arvesse viimaseid rünnakuid, sealhulgas elamurajoonide ja tsiviiltaristu vastu, on vaja kehtestada täiendavaid karme sanktsioone;

ELi prioriteet peab olema toiduga kindlustatus

6. kutsub komisjoni üles kehtestama toetusmeetmeid ELi põllumajandusettevõtete kaitsmiseks, et anda Euroopa põllumeestele kindlustunne ja täiendavad tagatised toidutootmise säilitamiseks ja vajaduse korral suurendamiseks;
7. palub komisjonil vaadata läbi teatavate Euroopa rohelise kokkuleppe kohaste algatuste eesmärgid ja ajakava, eelkõige strateegia „Talust taldrikule“ ja elurikkuse strateegia omad, et nende kohaldamine ei kahandaks ELi põllumajandusliku toidutööstuse tootmispotentsiaali ega ohustaks Euroopa toiduga kindlustatust;
8. palub komisjonil peatada töö kõikide selliste uute seadusandlike algatustega, mis kahandaksid põllumajanduslikku tootmist, eriti seoses strateegiaga „Talust taldrikule“ ja elurikkuse strateegiaga ning pestitsiidide säästva kasutamise direktiivi läbivaatamise, looduse taastamise eesmärkide ja tarneahelaid puudutava hoolsuskohustusega;
9. kordab oma seisukohta, et strateegia „Talust taldrikule“ ja elurikkuse strateegia eesmärke tuleb Euroopa toiduga kindlustatuse ja naaberriikide olukorra seisukohast põhjalikult analüüsida, ning rõhutab, et komisjon peab neid mõjuhinnanguid arvesse võtma; nõuab tungivalt, et komisjon võtaks sellega seoses arvesse rahvusvaheliselt tunnustatud teadusasetuste poolt juba avaldatud mõjuhinnanguid;
10. on seisukohal, et praegustes turuoludes ei ole võimalik tootmisalasiid 10 % vähendada;
11. palub kõigil liikmesriikidel rakendada toiduraiskamise vastaseid programme, rõhutada toidujäätmete vähendamise tähtsust ning toonitada, et toidujäätmete tekkele ja toidukao vältimisele tuleb keskenduda senisest rohkem, sest toiduainete nappuse korral võib ka toidukao vältimine aidata toiduga kindlustatust tugevdada;

Terviklik toiduga kindlustatuse tagamise tegevuskava on hädavajalik

12. rõhutab, et EL on maailmas põllumajanduslike toiduainete suurim importija ja eksportija; juhib tähelepanu sellele, et ELi põllumajandusliku toidutööstuse pikaajalise vastupanuvõime suurendamiseks peab EL vähendama sõltuvust kolmandatest riikidest imporditavast energiast, põhitarbeainetest, kemikaalidest ja keemiatoodetest; rõhutab, et lühikeses ja keskpikas perspektiivis tuleb toiduga kindlustatuse tagamiseks mitmekesistada kolmandatest riikidest tarnimist, ning kutsub komisjoni üles uurima võimalikke tarneallikaid, mis vastavad ELi rahvusvahelistele kestlikkuse standarditele, ja sõlmima nendega uusi kahepoolseid lepinguid või tugevdama olemasolevaid;

13. palub, et komisjon võtaks ennetavalt arvesse Venemaa võimalike vastusanktsioonide mõju põllumajandus- ja toidutootmissektorile, näiteks 2014. aastal kehtestatud sanktsioonide eeskujul, ning tuvastaks ja avaks uued turud, kuhu toiduainete eksport ümber suunata;
14. palub, et komisjon esitaks ELi tegevuskava toiduga kindlustatuse tagamiseks ELis ja väljaspool seda, kusjuures see peaks sisaldama lühikest, keskpikka ja pikka perspektiivi hõlmavaid meetmeid;
15. palub komisjonil põllumajandusturgude olukorda sektorite kaupa igal kuul analüüsida, eelkõige mis puutub hindadesse, kogustesse ja tarneahelatesse; peab kiiduväärseks, et komisjon võttis kasutusele hiljuti loodud Euroopa toiduga kindlustatuse kriisiks valmisoleku ja sellele reageerimise alalise mehhanismi (EFSCM), millesse on koondunud põllumajandus- ja toidutootmissektori valdkonda tundvad avaliku ja erasektori eksperdid; kutsub siiski komisjoni üles teavitama Euroopa Parlamenti nende arutelude sisust, et parlament saaks kasutada kogu kriisi ohjamiseks vajalikku teavet;
16. tuletab meelde, et väetisehinnad tõusid järsult juba enne, kui Venemaa Ukrainasse tungis, ning sellel on kogu põllumajandus- ja toidutootmissektorile tohtu mõju; rõhutab, et kuna väetiste hind on seotud maagaasi hinnaga, tõuseb see veelgi; nõuab seepärast tungivalt, et komisjon hakkaks kaotama kolmandates riikides toodetud väetistele kehtestatud dumpinguvastaseid tollimakse; peab lisaks kahetsusväärseks, et komisjon ei maininud väetiste erijuhtumit oma 8. märtsi 2022. aasta teatises „REPowerEU: Euroopa ühismeede taskukohasema, kindlama ja kestlikuma energiavarustuse tagamiseks“ (COM(2022)0108);
17. märgib, et sõltuvuse vähendamiseks keemilistest väetistest tuleks võimalikult kiiresti ja võimalikult ulatuslikult hakata kasutama alternatiivseid orgaanilistest allikatest pärit toitaineid; palub, et komisjon tegeleks selle lahenduse realiseerimist takistavate õiguslike ja praktiliste takistustega, sest see võimaldaks meil vähendada oma sõltuvust kolmandatest riikidest imporditavatest keemilistest väetistest ja ressurssidest;
18. palub, et komisjon tõstaks kooskõlas väetiste piirmääradega loomasõnnikust pärit lämmastiku, näiteks RENURE ehk sõnnikust saadava taaskasutatava lämmastiku kasutamise piirmäärasid; palub, et komisjon kaaluks ajutise erandi tegemist, et väetiste hinda kiiresti alandada, kuid pingutaks ka pikemaajalise raamistiku nimel, et suurendada põllumajandusettevõtetes ringlust ja vähendada sõltuvust kolmandate riikide ressurssidest;
19. rõhutab vajadust kestlikku intensiivistamist hõlmava strateegia järele, mis võimaldaks suurendada tootmismahu vähemate sisenditega;
20. soovib, et komisjon käsitleks ühise kalanduspoliitika toimimise kohta Euroopa Parlamendile ja ELi nõukogule esitatavas aruandes ka vajadust saavutada selle abil majanduslikku, ühiskondlikku ja tööhõivealast kasu ning vajadust aidata kindlustada toiduvarusid; nõuab tungivalt, et nõukogu osaleks ühist kalanduspoliitikat ning selle rakendamist ja reformimist käsitlevas poliitilises arutelus;
21. on äärmiselt mures tegevuskulude järsu tõusu pärast kalandussektoris; juhib tähelepanu asjaolule, et paljud laevad on liidus praegu püsivalt ankrus, sest kala esmamüügi hinnast

ei ole enam võimalik katta kasvanud tootmiskulusid;

Põllumajanduslike toiduainete siseturg peab toimima

22. rõhutab, et siseturg peab põllumajanduslike toiduainete valdkonnas tingimata nõuetekohaselt toimima ning ekspordi keelamist teistesse liikmesriikidesse tuleb vältida; palub komisjonil olla selles küsimuses eriti valvas ja võtta Ungari kehtestatud teraviljaekspordi keelu suhtes viivitatamatult meetmeid;
23. juhib tähelepanu sellele, et siseturul on vaja jälgida ja jõustada ausa konkurentsi tingimusi, pidades silmas teatavate toiduainete põhjendamatut hinnatõusu; rõhutab vajadust tõhustada järelevalvet võimalike monopolide loomise üle põllumajandusliku toidutööstuse siseturul ning vajadust võtta iga sellise arengu vastu viivitatamatult meetmeid;
24. palub, et komisjon mõtleks, milliste vahenditega hoida ära põllumajanduslike toiduainete hinnatõusuga seotud spekulatsioonid;

ELi põllumajandustootjaid tuleb toiduga kindlustatuse tagamisel toetada ühise põllumajanduspoliitika ja muude vahenditega

25. kutsub komisjoni üles andma liikmesriikidele voli lubada ajutiselt põllumajandustootmist ökoloogilise kasutuseesmärgiga maa-aladel, kasutades vajaduse korral ka taimekaitsevahendeid ja väetisi;
26. nõuab viivitatamatult meetmete võtmist põllumajandustoodete ühise turukorralduse määruse artiklis 219 osutatud turuhäirete vastu, et toetada kõige suurematesse raskustesse sattunud sektoreid;
27. palub komisjonil valmistada vajaduse korral põllumajandustoodete ühise turukorralduse raames täiendavate erakorraliste turumeetmete võtmiseks, näiteks artikli 222 aktiveerimiseks, et võimaldada pakkumise ja nõudluse paremat klapitamist;
28. kutsub komisjoni üles võtma kõige enam mõjutatud sektorite toetamiseks kasutusele ajutised eraladustamisvõimalused, et leevendada teatavate toodete lühiajalise ülekülluse mõju, eriti sealihootmise sektoris, mis on niigi enneolematult raskete turutingimuste tõttu kuid hädas olnud;
29. palub, et nõukogu ja komisjon vabastaksid kiiremas korras 479 miljoni euro suuruse kriisireservi vahendid, et aidata põllumajandussektoril praeguste turuprobleemidega toime tulla; märgib siiski, et kui kriisireserv ammendub, ei saa sellesse ühise põllumajanduspoliitika vahendeid suunata; nõuab seetõttu viivitatamatult lisavahendite eraldamist, et need saaks kriisireservi ammendumise korral kohe kasutusele võtta;
30. kutsub komisjoni üles toetama valdkondlikke organisatsioone, et leida uusi imporditurge, mille abil tagada toiduga varustatus ja põllumajanduse jaoks vajalike sisendite olemasolu, eriti kariloomade jaoks, ning vältida ohtu Euroopa toiduga kindlustatusele;
31. palub komisjonil esitada ettepanek tervikliku Euroopa valgustrateegia kohta, et

suurendada Euroopas valgutootmist ja vähendada selles valdkonnas liidu sõltuvust kolmandatest riikidest;

32. kutsub komisjoni üles lubama 2022. aastal ühise põllumajanduspoliitika nõudeid paindlikumat kohaldada, sh tootjatele tehtavate ettemaksete küsimuses, ning tegema ettemakseid 50 % asemel 70 % mahus;
33. palub komisjonil võtta kõik vajalikud meetmed, eelkõige mis puutub riigiabisse, et võimaldada kriisist kõige enam räsitud sektoreid laiemalt toetada;
34. kutsub komisjoni üles kaaluma 2020. aasta märtsis vastu võetud riigiabi ajutise raamistiku muutmist, et võimaldada liikmesriikidel kasutada riigiabi eeskirju majanduse toetamiseks äärmise paindlikkusega;

o

o o

35. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule ja komisjonile.